

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18CoCsp/19/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119203806
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8119203806.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a Mgr. Miloša Koleka v spore žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., IČO: 35 724 803, so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava-Petržalka, právne zastúpený: TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., IČO: 36 613 843, so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava proti žalovanému: P. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom Za Q. XXXX/XX, XXX XX A., o zaplatenie 329,11 eura s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 03.02.2020, č. k. 10Csp/49/2019-92, takto jednohlasne

rozhodol:

- I. Potvrďuje rozsudok.
- II. Žiadnej zo strán sa nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol takto, cit.:

„I. Žalobu z a m i e t a.

II. Žalobca n e m á nárok na náhradu trov konania a žalovanému nárok na náhradu trov konania n e p r i z n á v a.“

2. Rozhodnutie vo veci samej právne posúdil podľa ustanovenia § 1 ods. 2, § 2 písm. d) a § 17 zákona č. 128/2019 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, § 45 ods. 1, § 524 ods. 1, § 526 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka a § 92 ods. 8 zákona č. 483/2011 Z. z. o bankách (ďalej len „ZoB“).

3. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že zaoberal platnosťou zmluvy o postúpení pohľadávky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere s názvom „Zmluva o Kreditnej karte zo dňa 10.02.2016, ktorú uzavrel právny predchodca žalobcu so žalovanou. Dospel k záveru, že žalobca nepreukázal, že písomná výzva sa dostala do dispozičnej sféry žalovanej a nepreukázal ani jej odoslanie na jej adresu, preto nemôžu mať právne účinky. Uvedené „postúpenie pohľadávky“ spôsobilo, že žalobe nemôže byť vyhovené ani čiastočne. V prejednávanej veci preto súd prvej inštancie konštatoval, že k platnému predčasnému zosplateniu úveru nedošlo, nemohla byť pohľadávka z neho predmetom postúpenia a tak aktívna vecná legitímácia žalobcovi nesvedčí.

4. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Konštatoval, že žalobca bol v konaní neúspešný, nárok na náhradu trov konania nemá a úspešnej žalovanej tento nárok nepriznal, keďže jej žiadne trovy nevznikli.

5. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca, ktorý navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietal, že neboli splnené podmienky pre rozhodnutie v zmysle ustanovenia § 297 písm. b) CSP, t.j. bez nariadenia pojednávania. Rozhodnutie súdu je podľa názoru žalobcu nesprávne, resp. vychádza z nesprávneho procesného postupu. Žalobca je toho názoru, že v danom konaní súd nevyslovil svoje predbežné právne posúdenie veci, neprezentoval pred stranami žiadnu skutočnosť ako spornú, čím nevytvoril zákonný priestor na doplnenie dôkazov. Na základe toho súd prvej inštancie odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom. V prípade, ak by súd nariadil vo veci pojednávanie, na ktorom by stranám sporu prezentoval, ktoré skutočnosti považuje za nesporné a ktoré za sporné, resp. nepreukázané, žalobca by uplatnil ďalšie prostriedky procesného útoku a uvedené sporné skutočnosti by vysvetlil. Žalobca nesúhlasí s právnym názorom súdu, že predpokladom postupiteľnosti bankovej pohľadávky je v zmysle ust. § 92 ods. 8 ZoB jej splatnosť. Takýto výklad z tohto ustanovenia nevyplýva. Ak by zákonodarcu v predmetnom ustanovení mienil upraviť oprávnenie banky postúpiť na inú osobu len peňažný záväzok, ktorý je už splatný, potom by druhá veta ust. § 92 ods. 8 ZoB bola v praxi neaplikovateľná a nadbytočná, nakoľko v prípade ak by dlžník pred postúpením pohľadávky uhradil banke omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane príslušenstva, tak by už banka nemala čo postupovať (nakoľko predmet postúpenia bol dlžníkom uhradený ešte pred postúpením) a teda banka by ani nemala aké právo uplatňovať. V súvislosti s podmienkami vyžadovanými uvedeným ustanovením žalobca poukazuje na to, že žalovaná bola v čase postúpenia pohľadávky v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči postupcovi nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní (žalovaná bola v zmysle prílohy č. 1 k Zmluve o postúpení pohľadávok ku dňu postúpenia pohľadávky v nepretržitom omeškaní po dobu 788 dní) a zároveň bol postupcom opakovane vyzvaný na úhradu svojho peňažného záväzku. Žalobca teda v konaní tvrdil (a naďalej tvrdí), že žalovaná bola v čase postúpenia pohľadávky napriek písomnej výzve postupcu v omeškaní so splnením čo i len časti svojho peňažného záväzku voči postupcovi po dobu dlhšiu ako 90 kalendárnych dní. Keďže uvedené skutkové tvrdenia ani doručenie oznámenia o znížení celkového úverového rámca na nulu a výpovedi Zmluvy o Kreditnej karte neboli protistranou popreté, v zmysle ust. § 151 ods. 1 CSP ich bolo v konaní podľa názoru žalobcu potrebné považovať za tzv. nesporné skutkové tvrdenia, na základe čoho bolo potrebné uzavrieť, že je nesporným skutkovým tvrdením, že žalobca platne vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru ku dňu 21.06.2016 a žalovaná bola v čase postúpenia pohľadávky napriek písomnej výzve postupcu v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči postupcovi nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní. Poukázal na to, že nakoľko ustanovenie § 89 ods. 1 ZoB pripúšťa úpravu vzťahov medzi bankou a klientom odchyľne od ustanovení ZoB, pričom ustanovenie § 92 ods. 8 ZoB nevyklučuje odchyľnu úpravu vzájomných vzťahov, zmluvné strany si v posudzovanom prípade dohodli otázku postúpenia odchyľne od predmetného zákona, a to v čl. 12 bode 12.4 Všeobecných obchodných podmienok. Na základe vyššie uvedeného žalobca navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok preskúmal a v zmysle ustanovenia § 388 CSP ho zmenil tak, že vyhovie žalobe žalobcu, resp. v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 CSP ho zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

7. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok v kontexte s namietanými nesprávnym právnym posúdením veci, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (pozri napr. Ústavný súd SR, sp. zn. II. ÚS 78/05).

8. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedali vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. Vo vzťahu k odvolacím námietkam a pre zdôraznenie správnosti dodáva nasledovné.

9. Podľa § 177 ods. 1 a 2 CSP súd nariadi na prejednanie veci samej pojednávajú. Pojednávajú nie je potrebné nariadovať a) ak ide iba o otázku jednoduchého právneho posúdenia veci, skutkové tvrdenia strán nie sú sporné a hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšuje 2.000 eur, b) strany s rozhodnutím vo veci bez nariadenia pojednávajú súhlasia, c) to ustanovuje tento zákon.

10. Podľa § 297 CSP súd na prejednanie sporu nariadi pojednávajú. Pojednávajú nie je potrebné nariadovať, ak a) sa vo veci rozhoduje rozsudkom pre zmeškanie v prospech spotrebiteľa, b) ide iba o otázku jednoduchého právneho posúdenia veci, skutkové tvrdenia strán nie sú sporné a hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšuje 1.000 eur.

11. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že súd prvej inštancie na prejednanie veci nenariadil pojednávajú, ale došlo k verejnemu vyhláseniu predmetného rozsudku dňa 03.02.2020, ktoré bolo vopred oznámené vyvesením na úradnej tabuli a webovej stránke súdu prvej inštancie.

12. Ustanovenie § 297 CSP zakotvuje výnimku zo zásady ústnosti v spotrebiteľských sporoch a upravuje procesné situácie, v ktorých nie je potrebné nariadiť pojednávajú. Formulácia ust. § 297 písm. b) CSP korešponduje s § 177 ods. 2 písm. a) CSP, pričom ich spoločnými znakmi sú jednoduché právne posúdenie veci, nespornosť skutkových tvrdení strán a bagateľný cenový s rozdielnou výškou. Cieľom prvých dvoch znakov je, aby pojednávajú nebolo potrebné nariadovať v zásade v takých sporoch, kde nie je potrebné dokazovanie a nie je nevyhnutné ústne pred súdom prejednávať argumenty strán, týkajúce sa právneho posúdenia veci.

13. Posúdiac predmetnú vec podľa vyššie citovaných procesných ustanovení odvolací súd zhodne s prvoinštančným dospel k záveru, že v danom prípade boli splnené zákonné podmienky, aby v predmetnom spotrebiteľskom spore nebolo nevyhnutné na prejednanie sporu nariadiť pojednávajú. Keďže žalovaná nevyužila možnosť vo veci sa vyjadriť, v dôsledku čoho skutkové tvrdenia žalobcu obsiahnuté v žalobe nerozporoval, je potrebné uzavrieť, že skutkové tvrdenia strán neboli sporné. Zároveň bola splnená i ďalšia podmienka, že išlo o otázky jednoduchého právneho posúdenia veci, keďže išlo len o plnenie z bežnej spotrebiteľskej zmluvy, včítane posúdenia, či postúpenie bankovej pohľadávky je alebo nie je v súlade so zákonom, pričom nejde o posúdenie ojedinelé, ale hromadne sa opakujúce za obdobných zmluvných podmienok. To, že hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšuje zákonný limit 1.000 eur, keďže istina v danom prípade predstavuje sumu 329,11 eura, je úplne nesporné.

14. Vzhľadom na vyššie uvedené, odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade boli splnené zákonné podmienky, aby súd prvej inštancie postupoval podľa procesného ust. § 297 písm. b) CSP a vo veci nenariadil pojednávajú, pričom realizoval verejnú vyhlásenie rozsudku. Takýto postup súdu nemožno hodnotiť ako nesprávny, nedošlo ním k odňatiu procesných práv stranám, ani k porušeniu práva na spravodlivý proces. Táto odvolacia námietka žalobcu preto neobstojí.

15. V prejednávannej veci pre posúdenie dôvodnosti podanej žaloby nie je právne významné tvrdenie žalobcu, podľa ktorého súd prvej inštancie vzhľadom na to, že žalovaná počas konania nepoprela žiadne zo skutkových tvrdení žalobcu o tom, že žalovaná bol v čase postúpenia pohľadávky v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči postupcovi nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní a zároveň bola pred postúpením opakovanú vyzvaná k úhrade omeškaných splátok úveru, mal tieto skutkové tvrdenia považovať za nesporné a z týchto tvrdení vychádzať, pretože neexistovali žiadne pochybnosti o ich pravdivosti.

16. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na § 295 CSP podľa ktorého súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhoval, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz.

17. Jedným zo základných nosných princípov rekonštrukcie civilného procesného práva je princíp procesnej zodpovednosti strán sporu. Podľa všeobecných ustanovení o konaní sa súd prísne spravuje dispozičným princípom, čo sa ďalej odzrkadľuje v princípe formálnej pravdy. Najprísnejšou sankciou za pasivitu strán v konaní, najmä za neunesenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena, je strata sporu. Takéto nastavenie civilného procesu je však len veľmi ťažko zlučiteľné s jeho sociálnou funkciou v sporoch s ochranou slabšej strany. Ustanovenie § 295 CSP predstavuje jedno z kľúčových ustanovení

prelamujúce dispozičný princíp v civilnom procese s cieľom poskytnúť spotrebiteľovi čo najväčšiu mieru ochrany jeho práv garantovaných hmotným právom.

18. Systém ochrany zavedený Smernicou Rady 93/13/EHS vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplyvať na ich obsah. Vzhľadom na toto znevýhodnené postavenie článok 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS stanovuje, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné. Ako vyplýva z judikatúry Súdneho dvora EÚ, ide o kogentné ustanovenie, ktoré smeruje k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou, ktorá medzi nimi môže znovu zaviesť rovnosť. S cieľom zabezpečiť úroveň ochrany, ktorú chce smernica 93/13/EHS dosiahnuť, SDEÚ viackrát zdôraznil, že tento nerovný stav medzi spotrebiteľom a dodávateľom môže byť kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, vonkajším vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy. V tejto súvislosti Súdny dvor EÚ rozhodol, že vnútroštátny súd musí ex offio nariadiť vykonávanie dôkazov s cieľom zistiť, či ustanovenie nachádzajúce sa v zmluve, ktorá bola uzavretá medzi dodávateľom a spotrebiteľom, patrí do pôsobnosti smernice a v prípade, že to tak je, posúdiť ex offio prípadnú nekalú povahu tohto ustanovenia. Táto možnosť priznaná súdu bola posúdená ako nevyhnutná pre to, aby bola pre spotrebiteľa zabezpečená účinná ochrana, najmä s ohľadom na nezanedbateľné nebezpečenstvo toho, že tento spotrebiteľ o svojich právach nevie, alebo má ťažkosti s ich uplatnením.

19. Z dôvodu existujúceho nebezpečenstva, že priemerne obozretný spotrebiteľ to nedokáže, je práve zo strany súdneho dvora judikovaná nevyhnutnosť ex offio súdnej kontroly. Je síce pravdou, že SD EÚ zvýšil nároky na spotrebiteľov a na ich aktivitu (porov. rozsudok C-34/13 Kušionová), ale vo vzťahu k tomu, aby sa snažili a urobili viac pre to, aby sa vec dostala pred súd. Pokiaľ však už má vec sudca tzv. „na stole“ a preskúmava vec, tak podľa názoru odvolacieho súdu je povinný ex offio reagovať na nečestné konanie veriteľa a nečestné zmluvné podmienky a naplniť tak článok 6 Smernice Rady 93/13/EHS.

20. Vykonávanie dôkazov aj bez návrhu by malo smerovať nielen k posúdeniu neprijateľnosti tých ustanovení spotrebiteľskej zmluvy alebo iných zmluvných dokumentov súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou, na ktorých je založený nárok tvrdený v žalobe, ale malo by smerovať k posúdeniu všetkých okolností súvisiacich s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej spotrebiteľská zmluva závisí (porovnaj č. 4 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS).

21. Z citovanej judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplýva, že v spotrebiteľských sporoch je relativizovaná nielen dôkazná povinnosť spotrebiteľa, ale aj jeho povinnosť tvrdenia. Vnútroštátny súd totiž musí prihliadnuť na nekalú povahu spotrebiteľskej zmluvy aj bez návrhu spotrebiteľa. Tak ako súd prvej inštancie, ktorý ex offio prihliadol na splnenie zákonných podmienok postúpenia bankovej pohľadávky, bez toho, aby musel žalovaný namietat' predmetnú skutočnosť ako spornú.

22. Pokiaľ ide o spornú otázku aktívnej legitimácie žalobcu, odvolací súd uvádza nasledovne.

23. Podľa § 92 ods. 8 ZoB, ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len „postupník“), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

24. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

25. Spôsobilým predmetom postúpenia v zmysle ust. § 92 ods. 8 ZoB môže byť iba pohľadávka alebo jej časť, ktorá je už (1) splatná, a to za predpokladu predchádzajúcej (2) písomnej výzvy banky a skutočnosti, že klient banky je napriek výzve (3) nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní. Uvedené predpoklady sú zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky. Musia byť kumulatívne splnené v čase postúpenia pohľadávky. Uvedené ustanovenie je lex specialis k inštitútu cesie.

26. Uvedené predpoklady sú zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky. Predpoklady musia byť splnené v čase postúpenia pohľadávky.

27. Ustanovením § 92 ods.8 ZoB sa sledovalo sprísnenie postúpenia cesie bankovej pohľadávky zo sféry kontrolovanej centrálnou bankou a umožniť dlžníkovi, ktorý poruší zmluvné podmienky, aby v primeranom čase vykonal nápravu a zotrval vo vzťahu s bankou, s ktorou dojednal finančnú službu („Toto právo banka nemá, ak klient uhradil omeškaný peňažný záväzok ešte pred postúpením pohľadávky...“). Zákonné podmienky akými sú napr. postúpenie iba splatnej pohľadávky, písomná výzva, 90 dňová lehota nepodporuje záver, že by hlavným cieľom sprísnenia cesie bankovej pohľadávky bola ochrana bankového tajomstva.

28. Sprísnenie zákonných predpokladov postúpenia bankovej pohľadávky môže byť považované za zákonný predpoklad z dôvodu, že po postúpení pohľadávky rôznym subjektom už nad pohľadávkou nie vždy je zachovaná kontinuita dôležitého dohľadu centrálnej banky, ktorá kontrola je osobitne dôležitá v priebehu trvania úverového vzťahu.

29. „Rozborom ustanovenia § 92 ods. 8 Zákona o bankách, ktoré od schválenia pôvodného znenia zákona do času uzavretia zmluvy o úvere treba dospieť k tomu, že celkom jednoznačne definuje podmienky, za akých možno, resp. nemožno postúpiť pohľadávku patriacu banke, buď inej banke, alebo aj subjektu, ktorý nie je bankou. Prvá veta ustanovenia definuje dve takéto podmienky, z ktorých prvou je písomná výzva banky uvažujúcej o postúpení riadne nespĺcanej úverovej pohľadávky klientovi, aby pohľadávku splnil a druhou nepretržite viac než 90 dní trvajúce omeškanie klienta so splnením čo i len časti jeho peňažného záväzku zodpovedajúceho pohľadávke banky. Druhá veta potom obsahuje úpravu situácie, v ktorej banka uplatniť právo pohľadávku postúpiť nebude môcť a to vtedy, ak klient ešte pred postúpením svoj omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva splní; okrem nej ale tiež prípad, v ktorom práve zmienené obmedzenie banky existovať nebude - vtedy, ak súčet všetkých omeškaní klienta so plnením čo i len časti toho istého peňažného záväzku zákonom trval kvalifikovaný čas presahujúci jeden rok. Ostatná veta ustanovenia je potom z pohľadu správnosti uchopenia problému nižšími súdmi bez významu, nakoľko táto vymedzuje len povinnosť odovzdania postupníkom postupcovi aj dokumentácie preukazujúcej tzv. život právneho vzťahu a úpravu týkajúcu sa samotného bankového tajomstva a jeho prelomenia. Za neudržateľnú považoval argumentáciu, podľa ktorej v prípade súčtu všetkých omeškaní úverového dlžníka trvajúceho viac než rok sa nemusí trvať ani na výzve banky klientovi pred postúpením pohľadávky, keď časť úpravy o tom, že skôr uvedené neplatí, sa vzťahuje výlučne na zachovanie práva banky uplatniť právo na postúpenie pohľadávky, napriek neskoršiemu plneniu klienta, a nie aj na ustúpenie od podmienok, za ktorých k postúpeniu možno pristúpiť. Uviedol, že ak zákonným dôsledkom rozporu právneho úkonu so zákonom je v sfére súkromného práva jeho neplatnosť, neexistuje prakticky žiadny priestor pre inú interpretáciu úpravy rozhodnej aj pre výsledok konania v prejednávanej veci než tú, že podmienky podľa § 92 ods. 8 vety prvej Zákona o bankách, za splnenia ktorých môže banka postúpiť svoju pohľadávku inému subjektu, sú z povahy veci podmienkami, bez plnenia ktorých k postúpeniu prísť nesmie. Nerešpektovanie takejto právnej úpravy má potom za následok neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky pre rozpor so zákonom.“ (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo 26/2017 zo dňa 28. marca 2018).

30. „Rozhodujúcou okolnosťou v prejednanom prípade je v prvom rade vo všeobecnosti fakt, ktorý nemožno opomíňať, že sa jedná o spotrebiteľský spor (pohľadávka banky zo spotrebiteľského úveru). Zároveň ďalšími zo zákona o bankách vyplývajúcimi skutočnosťami (podmienkami) je preukázateľné zaslanie písomnej výzvy banky dlžníkovi (v omeškaní) a dlžníkovo následné nepretržite omeškanie dlhšie ako 90 dní. Toto sú zákonné špeciálne podmienky, ktoré musia byť splnené v prípade postúpenia

čo i len časti pohľadávky banky na tretiu (nebankovú) osobu, nakoľko zákon o bankách je špeciálnym predpisom vo vzťahu k Občianskemu zákonníku. Tieto isté podmienky musia byť splnené aj pri prelomení bankového tajomstva (porovnaj § 92 ods. 8 tretia veta ZoB), aby nedošlo k jeho porušeniu. Uvedené spolu úzko súvisí, avšak vzájomne sa nevylučuje. Dovolací súd preto konštatuje, že v prípade, ak by neboli splnené podmienky podľa § 92 ods. 8 prvá veta ZoB pri postúpení bankovej pohľadávky na nebankový subjekt, jednalo by sa o postúpenie v rozpore so zákonom (v tomto prípade so zákonom o bankách), kedy je postúpenie pohľadávky v zmysle § 525 ods. 2 OZ vylúčené/zakázané. Išlo by teda o neplatný právny úkon v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. V časti právneho predpisu s názvom Bankové tajomstvo, nemožno len na základe tohto zaradenia bez ďalšieho usudzovať, že zákonodarca pri úprave postúpenia pohľadávky bankou na nebankový subjekt, mal zámer riešiť výlučne len otázku ne/porušenia bankového tajomstva. Pokiaľ by bolo uvedené cieľom, nič by nebránilo tomu, aby to v znení zákona výslovne uviedol [napr. porovnaj novelu zákona o bankách účinnú od 1. januára 2017 (zákon č. 299/2016 Z.z.) - sprísnenie pravidiel pre postúpenie pohľadávok bánk zo spotrebiteľských úverov a úverov na bývanie podľa osobitného predpisu]. Ako už bolo spomenuté v bode 21. tohto rozhodnutia, podmienky platného postúpenia pohľadávky banky a podmienky možnosti prelomenia bankového tajomstva sa vzájomne nevylučujú, práve naopak sa prekrývajú“ (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/147/2017 zo dňa 24.04.2018).

31. Nedodržaním zákonných podmienok postúpenia bankovej pohľadávky sa takéto postúpenie dostáva do rozporu s dikciou zákona s priamym dopadom na platnosť právneho úkonu. Prezumpcia znalosti predpisov zverejnených v zierke zákonov pritom vylučuje dobromyseľnosť postupníka.

32. Znenie bodu 12.4 Všeobecných obchodných podmienok Slovenskej sporiteľne a.s. umožňujúce postúpenie bankovej pohľadávky bez splnenia podmienok stanovených v § 92 ods. 8 ZoB, je v rozpore so zákonom a spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, ide preto o neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany hrubú nerovnováhu. Znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky naplnia nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná. Odvolací súd má za to, že ust. § 92 ods. 8 ZoB je kogentným ustanovením a dohodou zmluvných strán sa od neho nemožno odchyliť (porov. Rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veci 18Co 109/2011).

33. Pre platnosť zmluvy ako právneho úkonu je právne významný moment, kedy tento právny úkon bol urobený. Ak zmluva o postúpení pohľadávok v čase jej uzatvárania nespĺňala náležitosti vyžadované ustanovením § 92 ods. 8 ZoB, išlo o neplatný právny úkon odporujúci zákonu. Neplatnosť podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka je neplatnosťou absolútnou, čo znamená, že právny úkon takouto absolútnou neplatnosťou postihnutý nemá za následok vznik, zmenu alebo zánik práv a povinností. Absolútna neplatnosť právneho úkonu nastáva priamo zo zákona a pôsobí od začiatku voči každému.

34. Z ust. § 92 ods. 8 ZoB vyplýva, že predmetom postúpenia sú len pohľadávky zo strany banky, resp. ich časť, ktoré sú už splatné. Banka mala oprávnenie postúpiť časť peňažného záväzku, s ktorým je dlžník aktuálne po stanovenú dobu napriek písomnej výzve v omeškaní. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca síce predložil výzvu na úhradu dlžnej sumy (výzva Slovenskej sporiteľne, a. s. datovaná dňom 25.07.2016 adresovaná žalovanej na úhradu pohľadávky z úveru č. XXXXXXXXXXXX), avšak jej zaslanie, ani doručenie žalovanej v spise nie preukázané. Žalobca túto skutočnosť do skončenia dokazovania nepreukázal. Tým, že banka výzvu dlžníkovi nezaslala, resp. táto skutočnosť nebola v konaní preukázaná, neposkytla žalovanej dostatočný priestor na vykonanie krokov voči „svojej“ banke za účelom zotrvania s ňou vo vzťahu.

35. Keďže žalobcom nebolo preukázané naplnenie všetkých predpokladov možnosti postúpenia pohľadávky tak, ako to vyžaduje § 92 ods. 8 ZoB (doručenie výzvy dlžníkovi pred postúpením pohľadávky), postúpenie pohľadávky nie je možné považovať za platné, a to s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka. Z uvedených dôvodov sa už odvolací súd nezaoberal podmienkou splatnosti postúpenej pohľadávky žalobcu.

36. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny postupom podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, prihliadajúc aj na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 78/05).

37. Správne rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo veci samej zodpovedá aj súvisiaci výrok o trovách konania, ktorý odvolací súd podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP, stotožňujúc sa s dôvodmi v rozhodnutí o trovách konania, potvrdil.

38. V odvolacom konaní žalobca nebol úspešný. Naopak fakticky plne úspešná bola žalovaná, ktorej vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP). Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaná bola v odvolacom konaní pasívna, k odvolaniu sa nevyjadrila, náhradu trov odvolacieho konania si neuplatnila a podľa obsahu spisu jej ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli. Odvolací súd vychádzal z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nelogické, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu.

39. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).